

مؤسسه فرهنگی ایکوموس ایران
گروه تخصصی متن

بزرگداشت روز جهانی بناها و محوطه‌های تاریخی

دکتر سیدباقر آیت‌الله‌زاده شیرازی

سرمقاله مجله اثر، دوره ۲۴، شماره ۳۵

شهریور ۱۳۸۲

شورای بین‌المللی بناها و محوطه‌های تاریخی (ایکوموس) در سال ۱۳۶۷/۱۹۸۲ هیجده آوریل/بیست و نهم فروردین هر سال را روز جهانی بناها و محوطه‌های تاریخی اعلام و از طریق کنفرانس عمومی یونسکو نیز به تصویب رسید و سه سال است که با انتخاب موضوع مورد اتفاق کمیته‌های ملی ایکوموس آن را زنده نگه داشته است. موضوع محوری سال ۲۰۰۱ عبارت بود از «روستاهای خود را نجات دهیم» و در سال ۲۰۰۲ موضوع «میراث قرن بیستم» و به این خاطر که سال ۲۰۰۳ از سوی سازمان ملل متحد سال آب اعلام شده بود موضوع بزرگداشت سال ۲۰۰۳ «میراث فرهنگی زیر آب» از سوی ایکوموس عنوان گردید.

هدف از این بزرگداشت فراهم آوردن فرصتی مناسب برای بالابردن سطح آگاهی عمومی درباره گوناگونی میراث فرهنگی و جلب مساعی همگان برای حفظ و صیانت آن بخش از میراث است که در معرض خطر بیشتر قرار دارد.

به همین مناسبت کمیته ملی ایکوموس ایران با همکاری سازمان میراث فرهنگی کشور این روز را از طریق ایراد یک سلسله سخنرانی‌ها در مراکز استان‌ها و موزه ملی ایران بزرگ داشت. چهار سخنرانی در موزه ملی ایران ابعاد گوناگون میراث فرهنگی کشور را مورد بررسی قرار داد. شایان ذکر است که این بزرگداشت در شرایطی برگزار گردید که سرزمین عراق مهد کهن‌ترین تمدن‌های جهانی مورد تهاجم قرار گرفت و صدمات جبران‌ناپذیری را بر پیکره آن وارد آورد که هنوز آمار دقیقی از آنچه بر مردم عراق و میراث گرانبگر آن وارد آمده نمی‌توان ارائه داد ولی همین قدر می‌دانیم که موزه ملی آن، که پنجمین موزه بزرگ جهان است، با یکصد و هفتاد هزار قلم ذخایر فرهنگی متعلق به یکصد قرن تمدن بشری، و نیز موزه‌های موصل و تکریت و کتابخانه‌ها و آرشیه‌های ملی در گستره یک سرزمین مورد تاراج قرار گرفت و این صرف نظر از هتک حرمت مشاهد متبرکه و آسیب‌های فراوانی است که احتمالاً به میراث معنوی و مادی آن وارد آمده است.

البته سازمان‌های بین‌المللی نظیر سازمان ملل و یونسکو و آن‌ها که مهار اقدام را در دست دارند، منتظر ماندند تا واقعه رخ دهد و سپس احساسات بشردوستانه خود را هر یک به لحنی که به تجاوزگر برخورد نکرده نباشد ابراز دارند و همگی آمادگی خود را برای سامان بخشیدن به آنچه که غیرقابل بازگشت است اعلام نمودند.

رخدادهایی نظیر آنچه که امروز شاهد آن هستیم ما را ملزم می‌سازد که برای حراست از میراث فرهنگی خود و دیگر ملل جهان در برابر تمام احتمالات ناگوار تهدیدکننده بدون تأخیر چاره‌اندیشی کنیم.

موضوعی را که یونسکو هر سال برای بزرگداشت میراث فرهنگی و صیانت از آن وسیله قرار می‌دهد در واقع یادآوری مکرر و منظم همین امر است. نه تنها ترغیب ملتی در شناخت و گسترش مفاهیم مستتر در میراث فرهنگی خود است، بلکه آن را فرصتی مغتنم برای تحکیم وحدت بین‌المللی در جهت حراست از میراث فرهنگی مردم سراسر جهان و رسیدن به تبادل افکار در این بستر فرخنده و انسان‌ساز تلقی می‌کند.

۳۵/ اثر